

Mesebeli Afrika - Zambia: Loziföld elszakadna

2010 november 03. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

nincs értékelve

Még

Mérték

Nemrégiben olyan helyen ütötte fel fejét az er?szak az afrikai kontinensen, ahol ez eddig szinte ismeretlen fogalom volt, néhány nappal ezel?tt a dél-afrikai régió legdemokratikusabb, legstabilabb államának tartott Zambia olyan jelenséggel szembesült, amely remélhet?leg csak egy elszigetelt jelenség lesz, nem pedig valami rossz kezdete.

A történet még két hete kezdődött (persze gyorsan látni fogjuk, hogy a gyökerek a múltban rejtőznek), amikor a Zambia Nyugati tartományában található Mongu városában tüntetők kezdtek el gyülekezni az eddig teljesen ismeretlen Barotse Felszabadítási Mozgalom (BFM) szervezésében, hogy az 1964-ben kötött Barotse-egyezmény helyreállítását és alkotmányba foglalását követeljék.

Még mielőtt belevágnánk a dolgok kifejtésébe, fontos tisztázni, hogy a barotse a főleg a Zambézi folyó körüli sík területeken, a Zambézi-fennsíkon élő lozik Zambiában használatos elnevezése, akik nagyjából a 17. században jelenhettek meg először a területen, de rövidesen a térség uralkodó törzsévé nőtték ki magukat. Az általuk benépesített terület (amely ma nagyjából a Nyugati tartományban található Zambézi-árteret jelenti, egykoron azonban ennél jelentősebb méretről volt szó), Loziföld uralkodója a szinte isteni hatalommal és származással felruházott "litunga" volt, akit kritizálni egyet jelentett a halállal. Az egyik leghíresebb litungának sokan a mai napig a 19. század végétől a 20. század elejéig uralkodó I. Lewanikát tartják, aki uralkodása során mindent elkövetett, hogy a gyarmatosítási hajszából Loziföld jól jöjjön ki, ezért már uralkodásának első éveiben kérte a brit anyakirálynőt, hogy Loziföld hadd váljon protektorátussá, amely jelentős elnyökkel és fejlődési lehetőségekkel járt volna.

Ennek először a brit birodalom nem tett eleget, hanem a Cecil Rhodes-féle Brit Dél-Afrikai Társaság vásárolta meg a területet, és meg is kezdte természeti kincseinek kiaknázását. Ezzel azonban akkor kudarcot vallottak, így kisebb politikai küzdelem után Loziföldet Nagy-Britannia 1900-ban hivatalosan is annektálta, majd Északnyugat-Rodéziába olvasztotta, amely 1911-ben egyesült keleti párjával és így jött létre Észak-Rodézia, amelyet 1924-ig még mindig a Brit Dél-Afrikai Társaság irányított. A brit uralom alatt a lozik végig valamiféle autonómia, független státusz eléréseért küzdöttek, de legközelebb valamiféle szabadabb létezés eléréséhez a zambiai függetlenségi törekvés idején az 1960-as évek elején voltak, amikor 1964-ben hosszas tárgyalások után, az egységes Zambia létrehozása érdekében, Kenneth Kaunda Észak-Rodézia utolsó és Zambia első államfője valamint III. Mwanawina Lewanika litunga aláírták a Barotse-egyezményt, amely nagyon lecsupaszítva a lozik, egységes Zambián belüli önrendelkezési jogát, afféle autonómiáját és a litunga hatalmát garantálta.

Ez az egyezmény még az akkor kidolgozott alkotmányba is belekerült, de aztán gyorsan változott a politikai széljárás és Kaunda később már mindent elkövetett a lozik függetlenségi törekvéseinek elfojtására, olyannyira, hogy a kezdetben Loziföld névre hallgató tartományt Nyugati tartományra keresztelte át, és minden fejlesztési projektet megvetozott, igyekezett minden módon gátolni a lozik fejlődését. Jellemző, hogy ma is mindösszesen egy út vezet a Nyugati tartományba, a fővárosból, Lusakából Monguba. Az áramellátás akadozó, a napokban is volt egy közel egy hetes áramszünet, miután az egész régió ki van szolgáltatva a karibai vízerőnek. Így nem meglepő, hogy néhány év után a lozik elszakadási törekvései ismét életre kaptak és az itt élők között folyamatosan fennáll a követelés és támogatás egy nagyobb autonómiával bíró Loziföld létrehozására.

1999-ben legismertebb függetlenségpárti szervezetüket, a Loziföldi Hazafias Frontot (BPF) a kormány betiltotta, attól való félelmében, hogy a szomszédos namíbiai Caprivi-sávban működő szövetségeséhez, a Caprivi Felszabadítási Hadsereghez hasonlóan fegyveres függetlenségi harcba kezd. A lángok akkor csaptak ismét magasra a területen, amikor kiderült, a 2011-es választásokra készülő új alkotmány már nem fogja tartalmazni az 1964-es Barotse-egyezség vívmányait, így a lozik véglegesen beolvadnak Zambiába, minimális autonóm jogkörük sem marad. Még augusztusban a lozik legfelsőbb irányító testülete, a Barotse Királyi Tanács (BRE) jogszerű módon igyekezett mindent elkövetni a lépés megváltoztatására, de miután nem jártak sikerrel, október elején hivatalos levelet írtak Rupiah Banda zambiai államfőnek, amelyben a Nyugati tartomány elszakadását követelik.

Ekkora tehet? a Barotse Felszabadítási Mozgalom (BFM) létrejötte is, amely a BRE tucatnyi tagját és rengeteg ismert, neves lozit foglal magába és amelynek célja Loziföld teljes függetlensége. A levelet az ENSZ-hez, az Afrikai Unióhoz és az összes, Zambiába akkreditált nagykövethez is elküldték a BRE képvisel?i, akik ezzel a lépéssel végleg ráléptek a harc útjára a függetlenségért. Ekkor jött el október 23.-a, amikor Monguban lozi fiatalok kezdtek gyülekezni, hogy megvitassák az aktuális fejleményeket és tiltakozzanak a Barotse-egyezség sárbatiprása ellen, de amikor a nem bejelentett demonstrációt a rend?rség megpróbálta felosztatni, összecsapás bontakozott ki, amelynek során a tüntet?k letépték az épületekr?l a zambiai zászlókat, felgyújtottak több autót, épületeket rongáltak meg és kövekkel dobálták meg a rend?röket, akik éles l?szerrel válaszoltak, a jelenlegi információk szerint 2 tüntet? veszítette életét.

A lozi függetlenségpártiaknak kapóra jött egyébként a szokásosnak is nevezhet?, akkor már háromnapos áramszünet, amely még több feldühödött embert csalt az utcára. Pár nappal ezel?tt pedig nem meglep? módon a kormány utasítására a rend?rség ?rizetbe vette a BFM három állítólagos vezet?jét, akik többek között államellenes szervezkedés vádjával fognak majd bíróság elé állni. Rupiah Banda az er?szakba torkolló tüntetés után többször is megszólalt, mindannyiszor a békés megoldásra szólított fel és mélyen elítélte az er?szakos cselekményeket, ahogy ugyanezt tette a BRE vezetése is, amelynek szóviv?jeként megszólaló Induna Mubonda október 27.-én kijelentette egy interjúban (meghazudtolva a pár nappal korábbi levelüket), hogy szervezete és a lozi nép elismeri a Banda-kormányt és az egységes Zambiát.

A lozik követelése egyébként bizonyos szempontból tényleg nehezen kezelhet?, hiszen most sem igazán a teljes függetlenségre vágnak, egyszerűen hagyományait szeretnék a zambiai alkotmányban viszontlátni, de ezzel pedig az egységes állam alaptételét próbálják átírni, hiszen ezen az alapon minden törzs és népcsoport követelhetné, hogy az alkotmány ismerje el vezet?jét mint legitim vezet?t, ez pedig súlyos megosztottságot hozhatna magával.

www.mindennapiafrika.info - A Flag Polgári M?hely partnere

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
